

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญารวมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะแนวทาง การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอบสวนคดีอาญา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังหัวข้อต่อไปนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ผู้วิจัยใช้ประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการสอบสวนคดีอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยแบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) ตำรวจ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่มียศตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปจำนวน 289 คน

2) พนักงานฝ่ายปกครอง ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนที่รับราชการในตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง 3 ขึ้นไป จำนวน 160 คน

3) พนักงานอัยการและศาล จำนวน 54 คน

4) ทัศนคติ จำนวน 310 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยการสุ่มจากประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1) ตำรวจ	จำนวน	168 คน
2) พนักงานฝ่ายปกครอง	จำนวน	115 คน
3) พนักงานอัยการ-ศาล	จำนวน	48 คน
4) ทัศนคติ	จำนวน	175 คน

รายละเอียดดังปรากฏว่าในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ตำรวจ	289	168
2. พนักงานฝ่ายปกครอง	160	115
3. พนักงานอัยการ-ศาล	54	48
4. ทัศนคติ	310	175
รวม	813	506

ในการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่สร้างขึ้นเอง ภายใต้งานการควบคุมให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาทบทวนทฤษฎีและวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการสอบสวนคดีอาญา การพัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมไทย
- 2) สัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ หรือมีความชำนาญ ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการสอบสวนคดีอาญา
- 3) นำข้อมูลที่ได้ จากข้อ 1 และ 2 มากำหนดกรอบเครื่องมือวิจัย สร้างแบบสอบถาม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไข
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง (Validity) ทั้งความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
- 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้
- 6) ปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2.2 ลักษณะเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สถานภาพ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ด้านการสอบสวน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา
ของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นแบบ
สอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าเป็น 4
ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมาก	มีค่าเป็น 3
ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อย	มีค่าเป็น 2
ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าเป็น 1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง และพัฒนาระบบการ
สอบสวนคดีอาญา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ
และเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง และพัฒนาระบบ
การสอบสวนคดีอาญา

3.2.3 การทดสอบเครื่องมือวิจัย

การทดสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ กระทำได้โดยที่ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ได้รับการ
ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ ตำรวจ
พนักงานฝ่ายปกครอง พนักงานอัยการ ศาลและทนายความ ที่ทำงานอยู่ใน อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม จำนวน 30 นาย จากนั้นได้นำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการ
คำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (อ้างถึงในประยูร
อาษานาม, 2534) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .94

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดย

- 1) ผู้วิจัย ได้ทำการติดต่อกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ผู้ว่าราชการจังหวัด
ขอนแก่น อธิบดีผู้พิพากษภาค 4 อัยการเขต 4 และนายกสภาทนายความภาค 4 รวมทั้ง
นายอำเภอ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรต่าง ๆ เพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ใต้บังคับ
บัญชา และสมาชิกในสังกัด

2) ผู้วิจัยได้นัดหมายวันเวลาที่จะไปทำการเก็บข้อมูลและเดินทางไปเพื่อชี้แจงกับประชากรเป้าหมาย

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปให้ประชากรเป้าหมายตามนัดหมายเอาไว้ พร้อมอธิบายแบบสอบถามให้ประชากรทราบ

4) เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองภายหลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 1 สัปดาห์

5) ติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งแรก ใช้ระยะเวลาหลังจากครั้งแรกประมาณ 1 สัปดาห์

6) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปจำนวนทั้งสิ้น 506 ฉบับ ปรากฏว่าได้รับคืนมาทั้งหมด 452 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.33 พบว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทุกฉบับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาดำเนินการตามขั้นตอนของกรรมวิธีทางข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ และใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเอฟ (F-test) และการทดสอบเป็นรายคู่ของ Sheffe

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับในการอธิบายวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรเป้าหมาย

2) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) สำหรับอธิบายวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรเป้าหมาย และระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทางการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอบสวนคดีอาญา

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะ

การกระจายของข้อมูล

4) การทดสอบเอฟ (F-test) ใช้สำหรับอธิบายเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ที่แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม เกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปด้วยวิธีการของ Scheffe

3.6 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลความหมายข้อมูล พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามเกณฑ์จุดกลางของช่วงระดับคะแนน (Class interval) ดังนี้

3.51 - 4.00 หมายความว่า มีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความคิดเห็น เห็นด้วยมาก

1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความคิดเห็น เห็นด้วยน้อย

1.00 - 1.51 หมายความว่า มีความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด